

อัตราส่วนและร้อยละ

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1. บอกความหมายของอัตราส่วน อัตราส่วนที่เท่ากัน และอัตราส่วนอย่างต่ำได้
2. สามารถหาอัตราส่วนของสิ่งของ 2 สิ่งที่กำหนดให้ได้
3. สามารถหาอัตราส่วนที่เท่ากับอัตราส่วนที่กำหนดให้ได้
4. สามารถตรวจสอบความเท่ากันของอัตราส่วนได้
5. สามารถหาอัตราส่วนอย่างต่ำของอัตราส่วนที่กำหนดให้ได้

อัตราส่วนและร้อยละ

3.1 อัตราส่วน

อัตราส่วน หมายถึง การเปรียบเทียบปริมาณของสิ่งของตั้งแต่ 2 สิ่งขึ้นไป

อัตราส่วนสามารถใช้เขียนแทนอัตราและเขียนแทนการเปรียบเทียบ โดยใช้สัญลักษณ์ “ : ” (อ่านว่า ต่อ) เช่น 3 : 2 อ่านว่า สามต่อสอง **หรือ** อาจเขียนอยู่ในรูปเศษส่วนคือ $\frac{3}{2}$ (อ่านว่า สามต่อสอง **ไม่** อ่าน สามส่วนสอง)

อัตราส่วน a ต่อ b เขียนแทนด้วย $a : b$ หรือ $\frac{a}{b}$
เรียก a ว่าจำนวนแรก หรือ จำนวนที่หนึ่ง และเรียก b ว่า จำนวนหลัง
หรือ จำนวนที่สอง

ตัวอย่างที่ 1

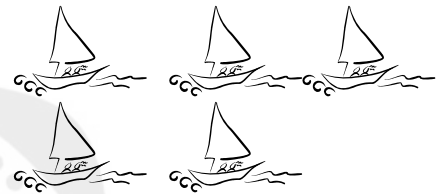
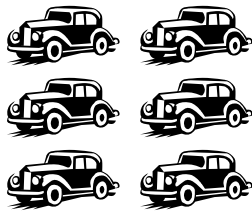
- ข้อ 1. สมุด 1 เล่ม ต่อ ปากกา 6 แห่ง เขียนแทนด้วย .....
- ข้อ 2. น้ำตาล 2 ช้อน ต่อ กาแฟ 1 ช้อน เขียนแทนด้วย .....
- ข้อ 3. นักเรียนห้องหนึ่งมีนักเรียนชาย 25 คน ต่อ นักเรียนหญิง 26 คน เขียนแทนด้วย .....
- ข้อ 4. มะม่วง 7 ผล ต่อ ส้ม 10 ผล เขียนแทนด้วย .....

- ข้อ 5. นมสด 6 กระป๋อง ราคา 37 บาท เขียนแทนด้วย .....
- ข้อ 6. ระยะทาง 700 กิโลเมตร ใช้เวลาเดินทาง 9 ชั่วโมง เขียนแทนด้วย .....
- ข้อ 7. ราคาไข่ไหลละ 18 บาท เขียนแทนด้วย .....
- ข้อ 8. ผงซักฟอก 1 ถ้วย ต่อน้ำ 4 ลิตร เขียนแทนด้วย .....
- ข้อ 9. ค่าจ้างทำงานชั่วโมงละ 125 บาท เขียนแทนด้วย .....
- ข้อ 10. กระเบื้องปูพื้น 144 แผ่น ต่อ เนื้อที่ 1 ตารางเมตร เขียนแทนด้วย .....

ตัวอย่างที่ 2

ให้นักเรียนเขียนอัตราส่วนแสดงการเปรียบเทียบจำนวนสิ่งของสิ่งต่างในแต่ละข้อต่อไปนี้

- ❖ จำนวนรถยนต์ ต่อ จำนวนเครื่องบิน .....
- ❖ จำนวนเครื่องบิน ต่อ จำนวนรถยนต์ .....
- ❖ จำนวนเครื่องบิน ต่อ จำนวนเรือ .....
- ❖ จำนวนเรือ ต่อ จำนวนเครื่องบิน .....
- ❖ จำนวนรถยนต์ ต่อ จำนวนเรือ .....
- ❖ จำนวนเรือ ต่อ จำนวนรถยนต์ .....

ตำแหน่งของจำนวนในแต่ละอัตราส่วนมีความสำคัญ

กล่าวคือ อัตราส่วน 6 : 5 ไม่เป็นอัตราส่วนเดียวกันกับอัตราส่วน 5 : 6

นอกจากการใช้อัตราส่วนแทนการเปรียบเทียบแล้ว ยังใช้อัตราส่วนแทนอัตรา ดังต่อไปนี้

ข้อความ	อัตรา	อัตราส่วน
1. ดินสอ 4 แท่ง ราคา 10 บาท	4 แท่ง ราคา 10 บาท	4 : 10
2. ครูมีกรรไกร 12 อัน สำหรับนักเรียน 17 คน	12 อัน สำหรับ 17 คน	12 : 17
3. ในเวลา 1 ชั่วโมง รถแล่นได้ระยะทาง 80 กิโลเมตร	1 ชั่วโมง 80 กิโลเมตร	1 : 80

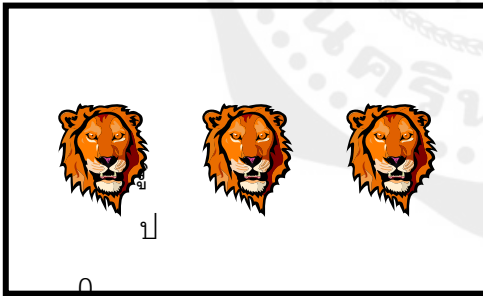
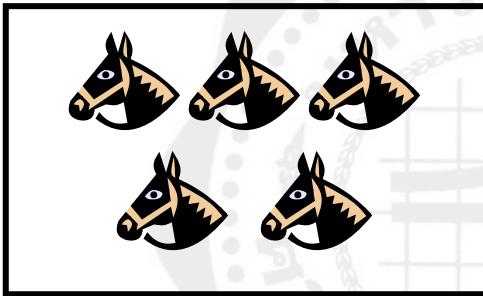
แบบฝึกหัดที่ 1

ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. จงเขียนอัตราส่วนแสดงอัตราในข้อความแต่ละข้อต่อไปนี้

ข้อความ	อัตรา	อัตราส่วน
1.1 เด็ก 4 คน ต่อ รถจักรยาน 2 คัน		
1.2 ฝากเงิน 100 บาท ได้ดอกเบีย 1.5 บาท		
1.3 พ่อค้าขายทุเรียนกิโลกรัมละ 35 บาท		
1.4 ค่าจ้างแรงงานชิ้นตัววันละ 145 บาท		
1.5 สมุดไหลละ 60 บาท		

2. จงเขียนอัตราส่วนแสดงการเปรียบเทียบจำนวนของสิ่งของสิ่งต่างในแต่ละข้อต่อไปนี้

- รูปกบ ต่อ รูปสิงโต .....
- รูปนก ต่อ รูปม้า .....
- รูปสิงโต ต่อ รูปนก .....
- รูปม้า ต่อ รูปกบ .....
- รูปกบ ต่อ รูปนก .....
- รูปม้า ต่อ รูปสิงโต .....
- รูปกบ ต่อ รูปม้า .....
- รูปม้า ต่อ รูปนก .....

3.2 อัตราส่วนที่เท่ากัน

อัตราส่วนที่เท่ากัน หมายถึง อัตราส่วนตั้งแต่สองอัตราส่วนขึ้นไปที่มีอัตราส่วนอย่างต่ำเท่ากัน เช่น $2:3 = 4:6 = 20:30$

1) การหาอัตราส่วนที่เท่ากับอัตราส่วนที่กำหนดให้

เมื่อกำหนดอัตราส่วนให้ สามารถหาอัตราส่วนที่เท่ากับอัตราส่วนที่กำหนดให้ได้ โดยใช้หลักการต่อไปนี้

หลักการคูณ เมื่อคูณแต่ละจำนวนในอัตราส่วนใดด้วยจำนวนเดียวกัน โดยที่จำนวนนั้นไม่เท่ากับศูนย์ จะได้อัตราส่วนใหม่ที่เท่ากับอัตราส่วนเดิม

เช่น	$\frac{3}{7} = \frac{3 \times 2}{7 \times 2}$	หรือ	$\frac{3}{7} = \frac{6}{14}$
	$\frac{3}{7} = \frac{3 \times 3}{7 \times 3}$	หรือ	$\frac{3}{7} = \frac{9}{21}$
	$\frac{3}{7} = \frac{3 \times 5}{7 \times 5}$	หรือ	$\frac{3}{7} = \frac{15}{35}$

ดังนั้น อัตราส่วนที่เท่ากับอัตราส่วน $\frac{3}{7}$ ได้แก่ อัตราส่วน $\frac{6}{14}$, $\frac{9}{21}$, $\frac{15}{35}$

หลักการหาร เมื่อหารแต่ละจำนวนในอัตราส่วนใดด้วยจำนวนเดียวกัน โดยที่จำนวนนั้นไม่เท่ากับศูนย์ จะได้อัตราส่วนใหม่ที่เท่ากับอัตราส่วนเดิม

เช่น	$\frac{24}{48} = \frac{24 \div 2}{48 \div 2}$	หรือ	$\frac{24}{48} = \frac{12}{24}$
	$\frac{24}{48} = \frac{24 \div 3}{48 \div 3}$	หรือ	$\frac{24}{48} = \frac{8}{16}$
	$\frac{24}{48} = \frac{24 \div 4}{48 \div 4}$	หรือ	$\frac{24}{48} = \frac{6}{12}$

ดังนั้น อัตราส่วนที่เท่ากับอัตราส่วน $\frac{24}{48}$ ได้แก่ อัตราส่วน $\frac{12}{24}$, $\frac{8}{16}$, $\frac{6}{12}$

2) การใช้ผลคูณไขว้ตรวจสอบการเท่ากันของอัตราส่วน

ตัวอย่างที่ 3 การตรวจสอบว่าอัตราส่วน $\frac{2}{3}$ กับ $\frac{10}{15}$ เท่ากันหรือไม่ โดยใช้หลักคูณไขว้ มีวิธีการดังนี้

$$\frac{2}{3} \quad \begin{array}{l} \swarrow \quad \searrow \\ \quad \quad \quad \end{array} \quad \frac{10}{15}$$

จาก $2 \times 15 = 30$

และ $30 \times 1 = 30$

จะได้ $2 \times 15 = 3 \times 10 = 30$

ดังนั้น อัตราส่วน $\frac{2}{3}$ เท่ากับ $\frac{10}{15}$

ตอบ

ตัวอย่างที่ 4 การตรวจสอบว่าอัตราส่วน $\frac{9}{7}$ กับ $\frac{36}{21}$ เท่ากันหรือไม่ โดยใช้หลักคูณไขว้ มีวิธีการดังนี้

$$\frac{9}{7} \quad \begin{array}{l} \swarrow \quad \searrow \\ \quad \quad \quad \end{array} \quad \frac{36}{21}$$

จาก $9 \times 21 = 189$

และ $7 \times 36 = 252$

จะได้ $9 \times 21 \neq 7 \times 36$

ดังนั้น อัตราส่วน $\frac{9}{7}$ ไม่เท่ากับ $\frac{36}{21}$

ตอบ

3.3 อัตราส่วนอย่างต่ำ

อัตราส่วนอย่างต่ำ หมายถึง อัตราส่วนที่ไม่สามารถนำจำนวนใดๆ มาหารได้ลงตัวทั้งจำนวนที่หนึ่งและจำนวนที่สอง เช่น $3:5$, $12:13$

ตัวอย่างที่ 5 จงหาอัตราส่วนอย่างต่ำของอัตราส่วนต่อไปนี้

1. $\frac{2}{6} = \frac{2 \div 2}{6 \div 2} = \left(\frac{1}{3} \right)$

2. $\frac{39}{21} = \frac{39 \div 3}{21 \div 3} = \left(\frac{13}{7} \right)$

3. $\frac{42}{49} = \left(\frac{6}{7} \right)$

4. $\frac{40}{16} = \dots\dots\dots$

5. $\frac{13}{156} = \dots\dots\dots$

6. $\frac{0.4}{0.001} = \dots\dots\dots$

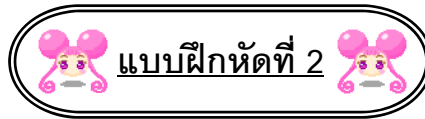

7. $32 : 26 = \dots\dots\dots$

8. $15 : 125 = \dots\dots\dots$

9. $\frac{7}{3} : \frac{5}{2} = \dots\dots\dots$

10. $8.1 : 3.24 = \dots\dots\dots$

ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

ข้อ 1. จงหาอัตราส่วนที่เท่ากับอัตราส่วนที่กำหนดให้มาข้อละ 3 อัตราส่วน

1) $\frac{1}{2}$ ➡ .....

2) $\frac{8}{10}$ ➡ .....

3) $\frac{7}{4}$ ➡ .....

4) $\frac{500}{10}$ ➡ .....

5) $\frac{1.2}{0.2}$ ➡ .....

6) $\frac{0.03}{0.8}$ ➡ .....

7) $5 : 12$ ➡ .....

8) $9 : 3$ ➡ .....

9) $4.5 : 7.5$ ➡ .....

10) $\frac{2}{3} : \frac{1}{6}$ ➡ .....

ข้อ 2. จงพิจารณาอัตราส่วนที่กำหนดให้ในแต่ละข้อต่อไปนี้เท่ากันหรือไม่ เพราะเหตุใด

1) $\frac{8}{6}, \frac{4}{3}$
➡

2) $\frac{121}{55}, \frac{11}{5}$
➡

3) $\frac{6}{7}, \frac{7}{8}$
➡

4) $\frac{0.5}{10}, \frac{2}{40}$
➡

5) $\frac{95}{45}, \frac{38}{18}$
➡

6) $\frac{1.8}{2}, \frac{3.6}{6}$
➡

7) $1\frac{6}{10}$, $1\frac{15}{25}$
↙

8) $\frac{2.1}{0.4}$, $\frac{0.7}{0.2}$
↙

ข้อ 3. จงหาอัตราส่วนอย่างต่ำของอัตราส่วนต่อไปนี้

1) 20 : 100

วิธีทำ

2) 21 : 29

วิธีทำ

3) 0.68 : 0.17

วิธีทำ

4) 30 : 50

วิธีทำ

5) 0.7 : 10

วิธีทำ

6) 5.4 : 0.72

วิธีทำ

7) $\frac{4}{5}$: $\frac{3}{2}$

วิธีทำ

8) $2\frac{1}{3}$: $5\frac{2}{7}$

วิธีทำ

9) $\frac{mn}{n}$

วิธีทำ

10) abc : ac

วิธีทำ

แบบฝึกหัดเพิ่มเติม 1

ให้นักเรียนแสดงวิธีทำ (ลงในสมุด)

ข้อ 1. จงหาอัตราส่วนที่เท่ากับอัตราส่วนที่กำหนดให้มาข้อละ 3 อัตราส่วน

$$\begin{array}{cccccc} \diamond \frac{4}{5} & \diamond \frac{8}{1} & \diamond \frac{7}{3} & \diamond \frac{1.8}{1.2} & \diamond \frac{25}{10} & \diamond \frac{24}{36} \end{array}$$

$$\diamond \text{ทำงาน 6 วันต่อสัปดาห์} \quad \diamond \text{มะม่วง 8 ผล ราคา 40 บาท}$$

$$\diamond \text{รถแก่งแต่ละคันจะมียางรถยนต์ 5 เส้น}$$

$$\diamond \text{นักเรียนหญิง 4 คน ต่อ นักเรียนชาย 3 คน}$$

$$\diamond \text{ในการพักแรมลูกเสือ กำหนดให้ลูกเสือ 4 คน พักในเต็นท์ 1 หลัง}$$

$$\diamond \text{ในการแข่งขันเกมชนิดหนึ่ง ใช้ผู้แข่งขันผู้หญิง 3 คน ต่อผู้ชาย 2 คน}$$

ข้อ 2. จงหาอัตราส่วนที่เท่ากันอีก 3 อัตราส่วน

$$1) \frac{1}{3}, \frac{2}{6}, \frac{3}{9}, \frac{4}{12}, \dots$$

$$2) \frac{7}{2}, \frac{14}{4}, \frac{21}{6}, \frac{28}{8}, \dots$$

$$3) \frac{36}{72}, \frac{18}{36}, \frac{12}{24}, \dots$$

$$4) 120 : 80, 60 : 40, 30 : 20, \dots$$

$$5) 8 : 11, 16 : 22, 24 : 33, \dots$$

ข้อ 3. จงหาว่าอัตราส่วนที่กำหนดให้ในวงเล็บ อัตราส่วนใดบ้างที่เท่ากับอัตราส่วนที่กำหนดให้ในแต่ละข้อ

$$1) \frac{1}{2} \quad \left(\frac{3}{6}, \frac{2}{3}, \frac{2}{6}, \frac{4}{8} \right)$$

$$2) \frac{10}{15} \quad \left(\frac{2}{3}, \frac{6}{9}, \frac{12}{17}, \frac{15}{20} \right)$$

$$3) a : b \quad \left(2a : b, a^2 : ab, 2a^2 : 2ab, a^2 : b^2 \right)$$

$$4) 16 : 60 \quad (12 : 30, 8 : 15, 4 : 15, 20 : 60)$$

ข้อ 4. จงใส่เครื่องหมาย = หรือ $\neq$ ระหว่างอัตราส่วนที่กำหนดให้ในแต่ละข้อ เพื่อให้ได้ประโยคที่เป็นจริง

$$1) 4 : 5 \quad \dots \quad 28 : 35$$

$$2) 3 : 7 \quad \dots \quad 9 : 28$$

$$3) 8 : 32 \quad \dots \quad 2 : 5$$

$$4) 6 : 16 \quad \dots \quad 15 : 40$$

ข้อ 5. จงหาอัตราส่วนอย่างต่ำของอัตราส่วนต่อไปนี้

1) $12 : 20 =$

2) $21 : 30 =$

3) $45 : 84 =$

4) $91 : 52 =$

5) $464 : 522 =$

6) $\frac{46}{36} =$

7) $\frac{0.2}{0.3} =$

8) $\frac{1.01}{9} =$

9) $\frac{4a}{4b} =$

10) $\frac{3a^2}{9ab} =$

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

สามารถเขียนแสดงเปรียบเทียบปริมาณสิ่งของให้อยู่ในรูปอัตราส่วนของจำนวนหลายๆ จำนวนได้

3.4 อัตราส่วนของจำนวนหลายๆ จำนวน

นักเรียนพิจารณาข้อความต่อไปนี้

“ สุนัขชื่อส้ม 3 กิโลกรัม ชมพู 1 กิโลกรัม มะม่วง 2 กิโลกรัม ” จากข้อความข้างต้นสามารถเขียนอัตราส่วนเปรียบเทียบได้ดังนี้

● จำนวนส้ม ต่อ จำนวนชมพู เท่ากับ $3 : 1$

● จำนวนชมพู ต่อ จำนวนมะม่วง เท่ากับ $1 : 2$

นอกจากนี้การเขียนอัตราส่วนเปรียบเทียบทีละคู่แล้ว ยังสามารถเขียนอัตราส่วนเปรียบเทียบทั้งสามส่วนได้ดังนี้

● จำนวนส้ม ต่อ จำนวนชมพู ต่อ จำนวนมะม่วง เท่ากับ $3 : 1 : 2$

● จำนวนส้ม ต่อ จำนวนมะม่วง ต่อ จำนวนชมพู เท่ากับ .....

● จำนวนชมพู ต่อ จำนวนส้ม ต่อ จำนวนมะม่วง เท่ากับ .....

● จำนวนชมพู ต่อ จำนวนมะม่วง ต่อ จำนวนส้ม เท่ากับ .....

● จำนวนมะม่วง ต่อ จำนวนส้ม ต่อ จำนวนชมพู เท่ากับ .....

● จำนวนมะม่วง ต่อ จำนวนชมพู ต่อ จำนวนส้ม เท่ากับ .....

อัตราส่วนเช่นนี้ เราเรียกว่า อัตราส่วนของจำนวนหลายๆ จำนวน

นักเรียนพิจารณา

1) ก : ข = 5 : 3 และ ข : ค = 3 : 4 จงหาอัตราส่วน ก : ข : ค

$$\begin{array}{l} \text{ก} : \text{ข} = 5 : 3 \\ \text{ข} : \text{ค} = 3 : 4 \end{array}$$

ดังนั้น อัตราส่วน ก : ข : ค = 5 : 3 : 4 ตอบ

2) a : c = 7 : 6 และ b : c = 5 : 6 จงหาอัตราส่วน a : b : c

$$\begin{array}{l} a : c = 7 : 6 \\ b : c = 5 : 6 \end{array}$$

ดังนั้น อัตราส่วน a : b : c = 7 : 5 : 6 ตอบ

3) a : b = 4 : 3 และ b : c = 9 : 7 จงหาอัตราส่วน a : b : c

$$\begin{array}{l} a : b = 4 : 3 \\ b : c = 9 : 7 \end{array}$$

วิธีทำ a : b = 4 : 3 = 12 : 9

$$b : c = 9 : 7$$

ดังนั้น อัตราส่วน a : b : c = 12 : 9 : 7 ตอบ

4) a : c = 2 : 3 และ b : c = 5 : 7 จงหาอัตราส่วน a : b : c

$$\begin{array}{l} a : c = 2 : 3 \\ b : c = 5 : 7 \end{array}$$

วิธีทำ a : c = 2 : 3 = 14 : 21

$$b : c = 5 : 7 = 15 : 21$$

ดังนั้น อัตราส่วน a : b : c = 14 : 15 : 21 ตอบ

สรุป

ในการเปรียบเทียบปริมาณของสิ่งของตั้งแต่สามสิ่งเป็นคู่ๆ ขึ้นไป สามารถเขียนอัตราส่วนของจำนวนหลายๆ จำนวน จากสองอัตราส่วนนั้น โดยการทำให้ปริมาณของสิ่งที่เป็นตัวร่วมของสองอัตราส่วนให้เป็นปริมาณที่เท่ากันโดยใช้หลักการของการหาอัตราส่วนที่เท่ากัน

ลองทำเอง จงหาอัตราส่วน $a : b : c$

1. $a : b = 2 : 3$, $b : c = 3 : 8$

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. $a : b = 1 : 4$, $b : c = 5 : 2$

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. $a : b = 5 : 2$, $a : c = 1 : 3$

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบฝึกหัดที่ 3

ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

ข้อ 1. จงเขียนอัตราส่วนเปรียบเทียบจำนวนของสิ่งต่างๆ ในแต่ละข้อต่อไปนี้

- 1.1 จำนวนจดหมาย ต่อ จำนวนรถไฟ ต่อ จำนวนหลอดไฟ
- 1.2 จำนวนต้นไม้ ต่อ จำนวนหลอดไฟ ต่อ จำนวนรถไฟ
- 1.3 จำนวนหลอดไฟ ต่อ จำนวนต้นไม้ ต่อ จำนวนจดหมาย
- 1.4 จำนวนรถไฟ ต่อ จำนวนจดหมาย ต่อ จำนวนต้นไม้

ข้อ 2. กำหนดให้ $D : E = 4 : 5$, $E : F = 3 : 5$, $H : F = 5 : 7$ จงหาอัตราส่วนต่อไปนี้

- ◇ $D : E : F = \dots\dots\dots$
- ◇ $F : D : H = \dots\dots\dots$
- ◇ $D : E : F : H = \dots\dots\dots$

ข้อ 3. แม่แบ่งเงินให้ลูก 3 คน โดยให้อัตราส่วนของจำนวนเงินของลูกคนโต : คนรอง เป็น 7 : 5 และอัตราส่วนของจำนวนเงินของลูกคนเล็ก : คนโตเป็น 4 : 9 อยากทราบว่าอัตราส่วนของจำนวนเงินของลูกคนเล็ก : คนรอง : คนโต เป็นเท่าใด

.....

.....

.....

.....

.....

แบบฝึกหัดเพิ่มเติม 2**ให้นักเรียนแสดงวิธีทำ (ลงในสมุด)**

1. ถ้า $A : B = 3 : 4$ และ $B : C = 2 : 5$ จงหาอัตราส่วน $A : B : C$
2. ถ้า $A : B = 3 : 7$ และ $B : C = 14 : 17$ จงหาอัตราส่วน $A : B : C$
3. ถ้า $A : B = 5 : 3$ และ $B : C = 1 : 4$ จงหาอัตราส่วน $A : B : C$
4. ถ้า $A : B = 1 : 6$ และ $B : C = 5 : 11$ จงหาอัตราส่วน $A : B : C$
5. ถ้า $A : B = 4 : 5$ และ $A : C = 6 : 7$ จงหาอัตราส่วน $A : B : C$
6. ถ้า $A : B = 2 : 3$, $B : C = 2 : 5$ และ $C : D = 6 : 5$ จงหาอัตราส่วนอย่างต่ำของ $A : B : C : D$
7. ด้านทั้งสามของรูปสามเหลี่ยม ABC มีความยาวดังนี้ AB ยาว 3 ซม. , BC ยาว 4.5 ซม. และ CA ยาว 5 ซม. จงหาอัตราส่วนของความยาวของด้านทั้งสาม
8. แบ่งเงินจำนวนหนึ่งให้น้อย นิด และหน้อย โดยให้อัตราส่วนของจำนวนเงินที่แต่ละคนได้รับเป็น $3 : 4 : 5$
  - 1) น้อยได้รับเงินเป็นเศษส่วนเท่าไรของเงินทั้งหมด
  - 2) อัตราส่วนของจำนวนเงินที่น้อยได้รับต่อจำนวนเงินที่นิดได้รับเป็นเท่าไร
  - 3) อัตราส่วนของจำนวนเงินที่หน้อยได้รับต่อจำนวนเงินที่นิดได้รับเป็นเท่าไร
  - 4) อัตราส่วนของจำนวนเงินที่น้อยได้รับต่อจำนวนเงินที่หน้อยได้รับเป็นเท่าไร
  - 5) อัตราส่วนของจำนวนเงินที่นิดได้รับต่อจำนวนเงินที่น้อยได้รับต่อจำนวนเงินที่หน้อยได้รับเป็นเท่าไร
9. อายุของ ก ต่ออายุของ ข เป็น $4 : 5$ อายุของ ข ต่ออายุของ ค เป็น $5 : 7$
  - 1) จงหาอัตราส่วนของอายุของ ก ต่ออายุของ ข ต่ออายุของ ค
  - 2) จงหาอัตราส่วนของอายุของ ก ต่ออายุของ ค
  - 3) จงหาอัตราส่วนของอายุของ ค ต่ออายุของ ก ต่ออายุของ ข
10. จำนวนผลไม้มากองที่ 1 ต่อจำนวนผลไม้มากองที่ 3 เป็น $1 : 3$ จำนวนผลไม้มากองที่ 2 ต่อจำนวนผลไม้มากองที่ 3 เป็น $5 : 9$ จำนวนผลไม้มากองที่ 3 ต่อจำนวนผลไม้มากองที่ 4 เป็น $18 : 4$ จงเขียนอัตราส่วนของจำนวนผลไม้มากองที่ 1 ต่อจำนวนผลไม้มากองที่ 2 ต่อจำนวนผลไม้มากองที่ 3 ต่อจำนวนผลไม้มากองที่ 4
11. ABCD เป็นรูปสี่เหลี่ยมรูปหนึ่งมีอัตราส่วนของความยาวของด้านต่างๆดังนี้ $AB : BC = 4 : 3$ $BC : CD = 2 : 3$ $DA : CD = 1 : 3$ จงเขียนอัตราส่วนของความยาวของด้านต่อไปนี้
  - 1) $AB : BC : CD$
  - 2) $BC : CD : DA$
  - 3) $AB : BC : CD : DA$
  - 4) ความยาวของด้าน CD ต่อความยาวของเส้นรอบรูป
  - 5) ความยาวของด้าน BC ต่อความยาวของเส้นรอบรูป

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1. สามารถหาค่าของสัดส่วนที่มีตัวแปรที่ไม่ทราบค่าได้
2. สามารถนำสัดส่วนไปใช้ในการแก้โจทย์ปัญหาได้
3. สามารถนำสัดส่วนไปใช้ในการแก้โจทย์ปัญหาได้

3.5 สัดส่วน

สัดส่วน หมายถึง ประโยคที่แสดงการเท่ากันของอัตราส่วนสองอัตราส่วน

เช่น $3 : 5 = 6 : 10$ หรือ $\frac{3}{5} = \frac{6}{10}$ (อ่านว่า 3 ต่อ 5 เท่ากับ 6 ต่อ 10)

ในกรณีที่มีตัวไม่ทราบค่า(ตัวแปร) ตัวใดตัวหนึ่งของสัดส่วน เราสามารถหาค่าได้ โดยใช้หลักการคูณ หรือ หลักการหาร หรือ ใช้การคูณไขว้

ตัวอย่างที่ 6 จงหาค่าของ y ในสัดส่วน $\frac{4}{9} = \frac{20}{y}$

	<u>ใช้หลักการคูณ</u>		<u>ใช้หลักการคูณไขว้</u>
<u>วิธีทำ</u>	เนื่องจาก $\frac{4}{9} = \frac{4 \times 5}{9 \times 5} = \frac{20}{45}$	<u>วิธีทำ</u>	เนื่องจาก $\frac{4}{9} = \frac{20}{y}$
	ดังนั้น $y = 45$ <u>ตอบ</u>		$4 \times y = 20 \times 9$
			$y = \frac{20 \times 9}{4}$
			$y = 45$ <u>ตอบ</u>

ตัวอย่างที่ 7 จงหาค่า n ในสัดส่วน $\frac{50}{35} = \frac{n}{7}$

	<u>ใช้หลักการหาร</u>		<u>ใช้หลักการคูณไขว้</u>
<u>วิธีทำ</u>	เนื่องจาก $\frac{50}{35} = \frac{50 \div 5}{35 \div 5} = \frac{10}{7}$	<u>วิธีทำ</u>	เนื่องจาก $\frac{50}{35} = \frac{n}{7}$
	ดังนั้น $n = 10$ <u>ตอบ</u>		$\frac{50 \times 7}{35} = n$
			$10 = n$ <u>ตอบ</u>

แบบฝึกหัดที่ 4

ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

ข้อ 1. จงหาค่าของตัวแปรจากสัดส่วนที่กำหนดให้

1. $\frac{2}{9} = \frac{6}{a}$

วิธีทำ

2. $\frac{5}{6} = \frac{b}{18}$

วิธีทำ

3. $\frac{12}{18} = \frac{2}{m}$

วิธีทำ

4. $\frac{d}{100} = \frac{3}{35}$

วิธีทำ

5. $\frac{a+1}{3} = \frac{30}{9}$

วิธีทำ

6. $\frac{n-1}{6} = \frac{7}{3}$

วิธีทำ

7. $\frac{m-1}{2} = \frac{m+3}{4}$

วิธีทำ

8. $\frac{k}{2} = \frac{8}{k}$

วิธีทำ

การแก้โจทย์ปัญหาโดยใช้สัดส่วน

การแก้โจทย์ปัญหาโดยใช้สัดส่วน มีขั้นตอนดังนี้

- 1) กำหนดสิ่งที่ต้องการหาเป็นตัวแปร
- 2) เขียนสัดส่วนแสดงการเท่ากันของอัตราส่วนที่ต้องการหา 2 อัตราส่วน โดยมีลำดับของสิ่งที่ต้องการเปรียบเทียบกันต้องอยู่ในลำดับเดียวกัน

จำนวนชนิดเดียวกัน

$$\frac{\Delta}{\bigcirc} = \frac{\Delta}{\bigcirc}$$

จำนวนชนิดเดียวกัน

- 3) หาค่าของตัวแปร
- 4) ตอบคำถามของโจทย์ปัญหา

ตัวอย่างที่ 8 อัตราส่วนของนักเรียนชายต่อนักเรียนหญิงของระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เป็น 3 : 5 ถ้าโรงเรียนนี้มีนักเรียนหญิงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 255 คน จะมีนักเรียนชายในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 กี่คน

วิธีทำ ให้ m แทนจำนวนนักเรียนชายระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

$$\text{อัตราส่วนนักเรียนชาย : นักเรียนหญิง} = \frac{3}{5}$$

นักเรียนหญิงมี 255 คน

$$\text{เขียนสัดส่วนได้ } \frac{\text{นักเรียนชาย}}{\text{นักเรียนหญิง}} = \frac{3}{5} = \frac{m}{255}$$

$$\frac{3 \times 255}{5} = m$$

$$153 = m$$

ดังนั้น โรงเรียนนี้มีนักเรียนชายระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 153 คน

ตอบ

ตัวอย่างที่ 9 อัตราส่วนของน้ำหนักของน้อยต่อนิดเป็น 4 : 5 และอัตราส่วนของน้ำหนักของนิดต่อหน่อยเป็น 6 : 7 ถ้าน้อยมีน้ำหนัก 36 กิโลกรัม น้อยมีน้ำหนักเท่าใด

วิธีทำ อัตราส่วนของน้ำหนัก น้อย ต่อด นิด = 4 : 5

อัตราส่วนของน้ำหนัก นิด ต่อด หน่อย = 6 : 7

จะได้ อัตราส่วนของน้ำหนัก น้อย : นิด : หน่อย = 24 : 30 : 35

ดังนั้น อัตราส่วนของน้ำหนักของ น้อย : หน่อย = 24 : 35

ให้ a แทนน้ำหนักของหน้อย

$$\text{เขียนสัดส่วนได้ } \frac{\text{น้ำหนักของนิด}}{\text{น้ำหนักของหน้อย}} = \frac{24}{35} = \frac{36}{a}$$

$$24 \times a = 36 \times 35$$

$$a = \frac{36 \times 35}{24}$$

$$= 52.5$$

$$a = 52.5$$

ดังนั้น หน้อยจะมีน้ำหนัก 52.5 กิโลกรัม

ตอบ

แบบฝึกหัดที่ 5

ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

ข้อ 1. อัตราส่วนของความกว้างต่อความยาวของรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้ารูปหนึ่งเป็น 3 : 5

ถ้าด้านยาวยาวกว่าด้านกว้าง 4 เซนติเมตร ดังนั้นสี่เหลี่ยมรูปนี้มีด้านกว้างและด้านยาวเท่าใด

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อ 2. โรงเรียนแห่งหนึ่งมีนักเรียนชายต่อนักเรียนหญิงเท่ากับ 3 : 4

❖ ถ้าโรงเรียนแห่งนี้มีนักเรียนชาย 540 คน จะมีนักเรียนหญิงกี่คน

❖ ถ้าโรงเรียนแห่งนี้มีนักเรียนทั้งหมด 2,240 คน จะมีนักเรียนชายและนักเรียนหญิงกี่คน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อ 3. จากแผนที่ประเทศไทย ซึ่งระบุมাত্রาส่วนที่ใช้เขียนแผนที่เป็น 1 : 2,500,000 ถ้าวัดระยะห่างระหว่างกรุงเทพฯ กับเชียงใหม่ได้ประมาณ 23.1 เซนติเมตร จงหาว่าเชียงใหม่อยู่ห่างจากกรุงเทพฯ ประมาณกี่กิโลเมตร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อ 4. หัวใจของคนสูบซิดโลฮิตประมาณ 18,000 ลิตรต่อวัน จงหาว่าในเวลา 1 สัปดาห์ หัวใจของคนสูบซิดโลฮิตประมาณกี่ลิตร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อ 5. ชานนท์แบ่งเงิน 2,940 บาท ให้แก่บุตร 3 คน เป็นอัตราส่วน 3 : 4 : 5 เขาจะแบ่งเงินให้บุตรคนละเท่าใด

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบฝึกหัดเพิ่มเติม 3

ให้นักเรียนแสดงวิธีทำ (ลงในสมุด)

ข้อ 1. จงหาจำนวนที่แทนด้วยตัวแปรในสัดส่วนที่กำหนดให้แต่ละข้อต่อไปนี้

$$1.1 \quad \frac{5}{n} = \frac{35}{49}$$

$$1.2 \quad \frac{3}{4} = \frac{10}{a}$$

$$1.3 \quad \frac{5.2}{a} = \frac{1.3}{1.6}$$

$$1.4 \quad \frac{m}{15} = \frac{3.2}{5}$$

$$1.5 \quad \frac{0.5}{0.8} = \frac{x}{5.6}$$

$$1.6 \quad \frac{2\frac{1}{2}}{5} = \frac{m}{12}$$

$$1.7 \quad \frac{\frac{1}{7} - \frac{3}{c}}{2} = \frac{\frac{5}{1} - \frac{7}{3}}{4}$$

$$1.8 \quad \frac{3x+6}{5} = \frac{4}{45}$$

$$1.9 \quad \frac{3n+1}{2n-1} = \frac{4}{7}$$

$$1.10 \quad \frac{m+1}{5} = \frac{m+2}{4}$$

ข้อ 2. ใ้ะรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้ายาว 180 เซนติเมตร ถ้าอัตราส่วนของความยาวของด้านยาวต่อความยาวของด้านกว้างเป็น 8 : 5 ความกว้างของใ้ะตัวนี้เป็นเท่าใด

ข้อ 3. อัตราส่วนของจำนวนผู้ที่ได้ทำงานต่อจำนวนผู้สมัครงานเป็น 2 : 7 ถ้ามีผู้สมัครงาน 910 คน จะมีผู้ที่ได้ทำงานกี่คน

ข้อ 4. จำนวนพลเมืองของเมือง ก ต่อจำนวนพลเมืองของเมือง ข เป็น 5 : 3 ถ้าเมือง ก มีพลเมือง 10,000 คน เมือง ข มีพลเมืองกี่คน

ข้อ 5. ในการลงทุนทำกิจการอย่างหนึ่ง จะได้รับส่วนแบ่งกำไรในเวลา 1 ปี เป็นเงิน 580 บาทต่อเงินลงทุน 7,250 บาท ถ้าลงทุน 20,000 บาท ในกิจการเดียวกันนี้ จะได้รับส่วนแบ่งกำไรปีละเท่าใด

ข้อ 6. รถไฟขบวนหนึ่ง แล่นได้ทาง 190 กิโลเมตร ในเวลา 2 ชั่วโมงโดยสม่ำเสมอ ถ้าต้องการแล่นให้ได้ระยะทาง 950 กิโลเมตร ต้องใช้เวลากี่ชั่วโมง

ข้อ 7. ทีมฟุตบอลทีมหนึ่งมีอัตราส่วนของจำนวนครั้งที่แข่งขันต่อจำนวนครั้งที่เข้าแข่งขันเป็น 3 : 4 ถ้าทีมฟุตบอลนี้เข้าแข่งขัน 200 ครั้ง จะเสมอหรือแพ้กี่ครั้ง

ข้อ 8. อัตราส่วนของความยาวต่อความกว้างของสนามรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าแห่งหนึ่งเป็น 3 : 2 ถ้าด้านยาวยาว 24.6 เมตร ความยาวรอบสนามจะยาวกี่เมตร

ข้อ 9. ในการผสมปูนก่อ ใช้ปูนซีเมนต์และทรายผสมกันด้วยอัตราส่วน 1 : 4 ถ้าต้องการปูนก่อ 20 ถัง จะต้องใช้ปูนซีเมนต์และทรายอย่างละเท่าไร

ข้อ 10. แคลเซียมเป็นธาตุหนึ่งซึ่งช่วยเสริมสร้างกระดูกและฟันให้แข็งแรง นมแก้วหนึ่งมีปริมาณ 200 กรัม ให้แคลเซียม 288 มิลลิกรัม ถ้าเราต้องการแคลเซียมจากนมวันละ 1,080 มิลลิกรัม จะต้องดื่มนมวันละกี่แก้ว

ข้อ 11. อัตราส่วนของค่าจ้างที่ ก ข และ ค ได้รับเป็น 2 : 1 : 3 ถ้า ก ได้รับค่าจ้าง 175 บาท จงหาว่า ข และ ค ได้รับค่าจ้างเท่าไร

ข้อ 12. อัตราส่วนของอายุของกิ๊ก ต่ออายุของจ๊ีบ เป็น 4 : 5 อัตราส่วนของอายุของจ๊ีบ ต่ออายุของก๊ีบ เป็น 3 : 7 ถ้ากิ๊กอายุ 18 ปี ก๊ีบมีอายุเท่าไร

ข้อ 13. ศักดิ์ ยศ เทพ พงศ์ และทวี ช่วยกันขายไอศกรีม

จำนวนแห่งที่เขายขายได้เป็นอัตราส่วน 3 : 5 : 2 : 1 : 4

- 1) ถ้าศักดิ์ขายไอศกรีมได้ 63 แห่ง คนอื่นๆ จะขายได้คนละกี่แห่ง
- 2) ถ้าคนทั้ง 5 คน ขายไอศกรีมรวมกันได้ 1,050 แห่ง อยากทราบว่าแต่ละคนจะขายไอศกรีมได้คนละกี่แห่ง

ข้อ 14. ABCD เป็นรูปสี่เหลี่ยมที่มีอัตราส่วนของความยาวของด้านดังนี้

$$AB : BC : CD : DA = 8 : 6 : 9 : 3$$

- 1) ถ้าด้าน BC ยาว 12 เซนติเมตร ด้านอื่นๆ ยาวเท่าไร
- 2) ถ้าด้าน CD ยาว 9 เซนติเมตร จงหาความยาวของเส้นรอบรูปสี่เหลี่ยม ABCD
- 3) ถ้าเส้นรอบรูปของรูปสี่เหลี่ยมนี้ยาว 39 เซนติเมตร จงหาความยาวทั้งสี่ด้าน

ข้อ 15. น้ำหนักของครูกับน้ำหนักของสมพงษ์มีอัตราส่วนเป็น 5 : 6 และน้ำหนักของยุพินกับน้ำหนักของสมพงษ์มีอัตราส่วน 2 : 3

- 1) ถ้าครูหนัก 50 กิโลกรัม สมพงษ์หนักเท่าไร
- 2) ถ้ายุพินหนัก 42 กิโลกรัม สมพงษ์หนักเท่าไร
- 3) ถ้าครูหนัก 50 กิโลกรัม ยุพินหนักเท่าไร

ข้อ 16. ปุ๋ยชนิดหนึ่งมีอัตราส่วนผสมโดยน้ำหนักของไนโตรเจน ฟอสฟอรัส เพนตอกไซด์ โพแทสเซียมที่ละลายน้ำ และส่วนผสมอื่นๆ เป็น 1 : 2 : 1 : 6 อยากทราบว่าปุ๋ยชนิดนี้ 1 ตัน จะมีไนโตรเจน ฟอสฟอรัส เพนตอกไซด์ โพแทสเซียมที่ละลายน้ำ และส่วนผสมอื่นๆ อย่างละกี่กิโลกรัม

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1. สามารถเขียนอัตราส่วนให้อยู่ในรูปร้อยละได้
2. สามารถเขียนร้อยละให้อยู่ในรูปอัตราส่วนได้
3. บอกความหมายของอัตราส่วน สัดส่วนและร้อยละได้
4. ใช้ความรู้เกี่ยวกับอัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละ ในสถานการณ์ต่างๆ และในการแก้ปัญหาต่างๆ ได้

3.6 ร้อยละ

ร้อยละ หรือ เปอร์เซ็นต์ เป็นการเปรียบเทียบจำนวนใดจำนวนหนึ่งกับ 100

ความสัมพันธ์ระหว่างเรื่องอัตราส่วนและร้อยละ คือ การเขียนอัตราส่วนที่มีจำนวนหลังหรือจำนวนที่สองเป็น 100

$$\begin{aligned} \text{เช่น } \frac{3}{20} &= \frac{3 \times 5}{20 \times 5} = \frac{15}{100} = 15\% \\ \frac{1}{8} &= \frac{1 \times \frac{100}{8}}{8 \times \frac{100}{8}} = \frac{12.5}{100} = \frac{12.5}{100}\% = 12.5\% \end{aligned}$$

เมื่อต้องการเขียนร้อยละให้อยู่ในรูปอัตราส่วน

$$\begin{aligned} \text{เช่น } 18\% &= \frac{18}{100} = \frac{9}{50} \\ 75\% &= \frac{75}{100} = \frac{3}{4} \end{aligned}$$

ตัวอย่างที่ 10 จงเขียนอัตราส่วนต่อไปนี้ให้อยู่ในรูปร้อยละ

1. $7 : 20$

2. $12 : 15$

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. $1.3 : 2.5$

4. $\frac{1}{8} : \frac{4}{5}$

.....
.....
.....
.....
.....

ตัวอย่างที่ 11 จงเขียนร้อยละให้อยู่ในรูปอัตราส่วน

1. 5%

2. 14%

3. 1%

4. 100%

ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. จงเขียนอัตราส่วนในแต่ละข้อต่อไปนี้ให้อยู่ในรูปร้อยละ

1. $2 : 25$

2. $27 : 10$

.....
.....
.....

3. $1 : 200$

4. $26 : 7$

.....
.....

5. $\frac{9}{33}$
↵

6. $\frac{16}{5}$
↵

2. จงเขียนร้อยละในแต่ละข้อต่อไปนี้ให้อยู่ในรูปอัตราส่วนและอัตราส่วนอย่างต่ำ

1. 11 %
↵

2. 14 %
↵

3. $3\frac{1}{2}$ %
↵

4. $34\frac{3}{4}$ %
↵

5. 14.5 %
↵

6. 0.3 %
↵

7. 125 %
↵

8. 240 %
↵

การคำนวณเกี่ยวกับร้อยละ

ในการแก้โจทย์ร้อยละ นักเรียนจะพบการคำนวณเกี่ยวกับร้อยละในกรณีต่างๆกัน 3 กรณี ดังตัวอย่างต่อไปนี้

กรณีที่ 1 24 % ของ 60 เท่ากับเท่าไร

วิธีทำ ให้ m แทน 24 % ของ 60
เขียนสัดส่วนได้ดังนี้

$$\frac{m}{60} = \frac{24}{100}$$

หาค่าของ m

$$m = \frac{24}{100} \times 60$$

$$m = \frac{24}{100} \times$$

กรณีที่ 2 9 เป็นกี่เปอร์เซ็นต์ของ 30

วิธีทำ ให้ 9 เป็น x% ของ 30
เขียนสัดส่วนได้ดังนี้

$$\frac{x}{100} = \frac{9}{30}$$

หาค่าของ x

$$x = \frac{9}{30} \times 100$$

$$x = 30$$

ดังนั้น 9 เป็น 30% ของ 30

กรณีที่ 3 14 เป็น 25% ของจำนวนใด

วิธีทำ ให้ 14 เป็น 25 % ของ y
เขียนสัดส่วนได้ดังนี้

$$\frac{25}{100} = \frac{14}{y}$$

หาค่าของ y

$$25 \times y = 14 \times 100$$

$$y = \frac{14 \times 100}{25}$$

$$y = 56$$

$$y = 56$$

ดังนั้น 14 เป็น 25 % ของ 56

แบบฝึกหัดที่ 7

ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

ข้อ 1. จงหาผลลัพธ์ในแต่ละข้อต่อไปนี้

1. 75 % ของ 80 เท่ากับเท่าไร
✍

2. 7 % ของ 300 เท่ากับเท่าไร
✍

3. 45 % ของ 60 เท่ากับเท่าไร
✍

4. 12 เป็นกี่เปอร์เซ็นต์ของ 25
✍

5. 42 เป็นกี่เปอร์เซ็นต์ของ 80
✍

6. 54 เป็นกี่เปอร์เซ็นต์ของ 90
✍

7. 42 เป็น 30% ของจำนวนใด
✍

8. 108 เป็น 72% ของจำนวนใด
✍

9. 364 เป็น 91% ของจำนวนใด
✍

การแก้โจทย์ปัญหาเกี่ยวกับร้อยละ

โจทย์ปัญหาร้อยละที่นำมาคิดส่วนใหญ่ ได้แก่ โจทย์ปัญหาเกี่ยวกับกำไร ขาดทุน และการลดราคาสินค้า , ดอกเบี้ย , การคำนวณภาษีเงินได้ต่าง ๆ ซึ่งในการแก้ปัญหาร้อยละสามารถนำความรู้เรื่องสัดส่วน มาช่วยในการคิดคำนวณได้ โดยมีลำดับขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 กำหนดสิ่งที่โจทย์ต้องการหาเป็นตัวแปร

ขั้นที่ 2 เขียนสัดส่วนจากสิ่งที่โจทย์กำหนดให้โดยอัตราส่วนที่นำมาเปรียบเทียบกับจำนวนหนึ่งเป็นอัตราส่วนที่มีส่วนเป็น 100

ขั้นที่ 3 แก้สมการหาค่าตัวแปร

ขั้นที่ 4 ตอบคำถาม

ตัวอย่างที่ 12 โรงเรียนสาธิต มศว ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) มีนักเรียนทั้งหมด 1,620 คน มีนักเรียนไม่รูดบัตรเวลาเข้าโรงเรียน 7 % นักเรียนที่ไม่รูดบัตรเวลาเข้าโรงเรียนกี่คน

วิธีทำ ให้ m แทนจำนวนนักเรียนไม่รูดบัตรเวลาเข้าโรงเรียน

เขียนสัดส่วนได้ดังนี้

$$\frac{\text{จำนวนนักเรียนที่ไม่รูดบัตร}}{\text{จำนวนนักเรียนทั้งหมด}} = \frac{m}{1600} = \frac{7}{100}$$

$$m = \frac{7}{100} \times 1600$$

$$m = 112$$

ดังนั้น นักเรียนที่ไม่ได้รูดบัตรเวลาเข้าโรงเรียน 112 คน

ตอบ

ความหมายของคำว่า กำไร ขาดทุน และลดราคา เป็นร้อยละ

กำไร 20 %	หมายความว่า	ราคาซื้อ	100 บาท	ขายไปได้กำไร	20 บาท
		ราคาซื้อ	100 บาท	ขายไป	120 บาท (100 + 20)
ขาดทุน 20 %	หมายความว่า	ราคาซื้อ	100 บาท	ขายไปขาดทุน	20 บาท
		ราคาซื้อ	100 บาท	ขายไป	80 บาท (100 - 20)
ลดราคา 20 %	หมายความว่า	ติดราคาขายไว้	100 บาท	ลดราคาให้	20 บาท
		ติดราคาขายไว้	100 บาท	ขายไป	80 บาท (100 - 20)

แบบฝึกทักษะ การอธิบายความหมาย

ข้อ 1. กำไรร้อยละ 30 หมายถึงความว่า .....

.....

ข้อ 2. ลดราคาร้อยละ 5 หมายถึงความว่า .....

.....

ข้อ 3. ขาดทุนร้อยละ 13 หมายถึงความว่า .....

.....

 แบบฝึกหัดที่ 8

ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

ข้อ 1. สุนัขซื้อเสื้อมาเป็นเงิน 270 บาท ขายต่อให้เพื่อน 324 บาท สุนัขขายเสื้อได้กำไรร้อยละเท่าใด

✍

.....
.....
.....
.....
.....
.....

ข้อ 2. ร้านค้าปิดราคาสินค้าไว้สูงกว่าทุน 25% ถ้าลดให้ผู้ซื้อ 15% จะได้กำไรกี่เปอร์เซ็นต์

✍

.....
.....
.....
.....
.....
.....

ข้อ 3. ถ้าทีมบาสเกตบอลของโรงเรียนแห่งหนึ่งแข่งขันชนะ 75% ของจำนวนครั้งที่ลงแข่งขัน เมื่อทีมนี้ลงแข่งขัน 24 ครั้ง จะชนะกี่ครั้ง

✍

ข้อ 4. นาคกรขับรถได้ระยะทาง 24 กิโลเมตร ระยะทางนี้เป็นเพียง 20% ของระยะทางทั้งหมดที่เขาเดินทาง จงหาว่าเขาจะต้องเดินทางทั้งหมดกี่กิโลเมตร

✍

ข้อ 5. วีระฝากเงินธนาคารเดือนละ 2,400 บาท ซึ่งคิดเป็น 30% ของเงินรายได้ต่อเดือน จงหาว่าวีระมีรายได้เดือนละเท่าไร

✍

ข้อ 6. จากจำนวนผู้สมัครสอบ 500 คน มีคนขาดสอบ 6.4% จงหาจำนวนผู้เข้าสอบ

✍

ข้อ 7. นุชซื้อตู้เย็นเครื่องหนึ่งซึ่งติดราคาไว้ 9,900 บาท ได้รับส่วนลดเป็นเงิน 450 บาท นุชได้รับส่วนลดกี่เปอร์เซ็นต์

✍

แบบฝึกหัดเพิ่มเติม 4

ให้นักเรียนแสดงวิธีทำ (ลงในสมุด)

ข้อ 1. จงเขียนอัตราส่วนในแต่ละข้อต่อไปนี้ให้อยู่ในรูปร้อยละ

1.1 $3 : 20$

1.2 $2 : 25$

1.3 $1 : 400$

1.4 $28 : 10$

1.5 $9 : 15$

1.6 $26 : 7$

1.7 $\frac{54}{90}$

1.8 $\frac{5}{24}$

1.9 $\frac{15}{33}$

1.10 $\frac{2}{3}$

1.11 $\frac{26}{17}$

1.12 $\frac{38}{600}$

ข้อ 2. จงเขียนร้อยละในแต่ละข้อต่อไปนี้ให้อยู่ในรูปอัตราส่วน

2.1 12%

2.2 1%

2.3 95%

2.4 $2\frac{1}{2}\%$

2.5 $35\frac{3}{4}\%$

2.6 18.5%

2.7 0.1%

2.8 70.25%

2.9 100%

2.10 150%

ข้อ 3. พ่อค้าติดราคาจักรยานไว้สูงถึง 1,200 บาท เพื่อการต่อราคาของผู้ซื้อ ถ้าลูกค้าซื้อไปในราคา 1,050 บาท พ่อค้าลดราคาให้แก่ลูกค้าร้อยละเท่าใด

ข้อ 4. ชายผู้หนึ่งได้รับเงินเดือนเดือนละ 20,000 บาท เขาต้องผ่อนชำระค่าบ้านร้อยละ 40 ของเงินเดือน

ชายผู้นี้ผ่อนชำระค่าบ้านเดือนละเท่าไร

- ข้อ 5. เจ้าของฟาร์มเลี้ยงไก่เก็บไข่ได้วันละ 78 ฟอง ซึ่งคิดเป็น 65% ของจำนวนไก่ทั้งหมด ถ้าไก่ 1 ตัว ออกไข่วันละ 1 ฟอง จงหาว่าเจ้าของฟาร์มมีไก่ทั้งหมดกี่ตัว
- ข้อ 6. ทางรถไฟทุกสายในประเทศไทยรวมกันยาวประมาณ 3,600 กิโลเมตร ทางรถไฟจากกรุงเทพฯ ถึง เชียงใหม่ยาวประมาณ 750 กิโลเมตร คิดเป็นร้อยละเท่าไรของทางรถไฟทั้งหมด
- ข้อ 7. โรงงานแห่งหนึ่งผลิตชิ้นพลาสติกได้ 15,000 ใบต่อสัปดาห์ ถ้าโรงงานลดการผลิตลง 8% ของ จำนวนที่เคยผลิตได้ เมื่อลดการผลิตแล้วจะผลิตชิ้นได้กี่ใบต่อสัปดาห์
- ข้อ 8. น้ำเกลือชนิด 5% โดยน้ำหนักขวดหนึ่งมีน้ำเกลือหนัก 2,500 กรัม จงหาว่าน้ำเกลือในขวดนี้มีเกลือ อยู่กี่กรัม
- ข้อ 9. เมื่อปีที่แล้วผงซักฟอกชนิดหนึ่งราคากล่องละ 18 บาท ปีนี้ราคาเพิ่มขึ้นเป็น 24 บาท ผงซักฟอกชนิด นี้ขึ้นราคากี่เปอร์เซ็นต์
- ข้อ 10. ในการสอบคัดเลือกเข้าเรียนในโรงเรียนแห่งหนึ่ง ปรากฏว่ามีผู้สอบเข้าได้ 27% ของจำนวนผู้เข้า สอบทั้งหมด ถ้าผู้ที่สอบได้มีจำนวน 243 คน จะมีผู้สอบเข้าไม่ได้กี่คน
- ข้อ 11. มาลีรายได้เดือนละ 12,500 บาท ต้องผ่อนชำระค่าบ้านเดือนละ 3,500 บาท มาลีเหลือค่าใช้จ่าย คิดเป็นร้อยละเท่าไรของรายได้
- ข้อ 12. ในปัจจุบัน เมืองๆ หนึ่งมีจำนวนประชากรประมาณ 12,500 คน คาดว่าอีก 10 ปีข้างหน้า จะมี ประชากรเพิ่มขึ้น 7% จงหาว่าอีก 10 ปีข้างหน้า จะมีประชากรประมาณกี่คน
- ข้อ 13. บริษัทกำหนดราคาขายหนังสือพิมพ์รายวันฉบับละ 8 บาท และให้ส่วนแบ่งแก่ร้านค้าย่อย 35% ของราคาขาย ถ้าร้านค้าย่อยแห่งหนึ่งขายหนังสือพิมพ์ได้วันละ 245 ฉบับ จะได้ส่วนแบ่งวันละ เท่าไร
- ข้อ 14. เครื่องบินลำหนึ่งบินเร็วกว่าอัตราเร็วของเสียง 5% ถ้าอัตราเร็วของเสียงเป็น 1,200 กิโลเมตรต่อ ชั่วโมง จงหาอัตราเร็วของเครื่องบินลำนี้
- ข้อ 15. โรงงานแห่งหนึ่งให้ค่าจ้างคนงาน 10% ของต้นทุนการผลิต ถ้าต้นทุนการผลิตวัสดุชิ้นหนึ่งเป็น 328 บาท
- 1) คนงานได้ค่าจ้างผลิตเป็นเงินเท่าใดต่อ 1 ชิ้น
  - 2) ถ้าโรงงานเพิ่มค่าจ้างให้อีก 10% ของค่าจ้างเดิม คนงานจะได้ค่าจ้างใหม่เป็นเงินเท่าใดต่อ 1 ชิ้น
- ข้อ 16. ข้อสอบวิชาสังคมศึกษามี 2 ฉบับ ฉบับละ 40 ข้อ ข้อละ 1 คะแนน รัตนาทำข้อสอบฉบับแรกได้ คะแนน 70% จะต้องทำข้อสอบฉบับที่สองถูกกี่ข้อ จึงจะได้คะแนนรวม 2 ฉบับเป็น 80%
- ข้อ 17. บริษัทขายยาสี่พัน ตั้งราคาขายสี่พันไว้หลอดละ 20 บาท ให้ส่วนลดแก่ร้านค้าปลีก 30% ของราคา ที่ตั้งไว้ ร้านค้าปลีกประกาศลดราคาขายสี่พัน 5% จงหาว่าถ้าร้านค้าปลีกขายยาสี่พัน 100 หลอด จะ ได้กำไรเท่าไร

- ข้อ 18. ซื้อไข่มาร้อยละ 170 บาท ขายไปฟองละ 2 บาท จะได้กำไรกี่เปอร์เซ็นต์
- ข้อ 19. ขายผ้าไปราคาเมตรละ 46 บาท ได้กำไร 15% ถ้าจะคิดกำไรเพียง 10% ต้องขายผ้าไปราคาเมตรละเท่าไร
- ข้อ 20. บริษัทแห่งหนึ่งซื้อมอเตอร์มาราคาเครื่องละ 65 บาท จะต้องเสียค่าใช้จ่ายในการนำเข้า 30% ของราคาซื้อ ถ้าบริษัทตั้งราคามอเตอร์เครื่องละ 120 บาท จะได้กำไรกี่เปอร์เซ็นต์
(ตอบทศนิยม 1 ตำแหน่ง)
- ข้อ 21. พ่อค้าข้าวซื้อข้าวสารสองชนิด ข้าวชนิด A ซื้อมาราคาถังละ 150 บาท ข้าวชนิด B ราคาถังละ 120 บาท แล้วขายชนิด A ไปได้กำไร 20% ชนิด B หลังขาดทุน 8% ถ้าขายข้าวไปอย่างละถังจะขายได้เงินเท่าไร ได้กำไรหรือขาดทุนกี่เปอร์เซ็นต์
- ข้อ 22. ในการเลือกตั้งหัวหน้านักเรียนประจำปีการศึกษา 2535 ของโรงเรียนแห่งหนึ่ง มีผู้เข้าสมัครรับเลือกตั้ง 2 คน ปรากฏว่า นายวิทย์ซึ่งเป็นผู้ชนะได้รับคะแนนเสียงมากกว่านายปิยะ 208 คะแนน ถ้านายปิยะได้คะแนนเสียง 42% ของคะแนนเสียงทั้งหมด
- 1) นายวิทย์ได้คะแนนเสียงเท่าไร
  - 2) ถ้านักเรียนไม่มาออกเสียง 120 คน โรงเรียนนี้มีนักเรียนกี่คน
- ข้อ 23. นายสินกู้เงินเพื่อนบ้านมาทำไร่ข้าวโพด เพื่อนคิดดอกเบี้ยร้อยละ 2 ต่อเดือน
- 1) เมื่อครบ 1 เดือน นายสินนำเงินดอกเบี้ยไปชำระ 240 บาท นายสินกู้เงินมาเท่าไร ถ้าเพื่อนลดดอกเบี้ยให้โดยให้ชำระเพียงเดือนละ 200 บาท แสดงว่าเขาคิดอัตราดอกเบี้ยร้อยละเท่าไรต่อเดือน
- ข้อ 24. ชาวนาผู้หนึ่งกู้เงินเข้ามา 50,000 บาท เป็นเวลา 6 เดือน เสียดอกเบี้ยร้อยละ 10 ต่อปี หลังจากเก็บเกี่ยวข้าวและขายได้เป็นเงิน 125,000 บาท แล้วนำเงินไปชำระเงินที่กู้มาพร้อมทั้งดอกเบี้ย จงหาว่าชายผู้นี้เหลือเงินอยู่เท่าไร

